

Uddannelsesmateriale for den nye skandinaviske kvalitetskontrolmodel

Et svensk-dansk partnerskab for samarbejde og udveksling af praksis som syftar til at skabe et forum for videndeling og sammenligning af nuværende skandinaviske kvalitetskontrolmodeller for tekstiltjenestebranchen. Mere information og alt uddannelsesmateriale findes på scandinavianqualitycontrolmodel.com

**SVERIGES
TVÄTTARIFÖRBUND**
TEXTILSERVICEFÖRETAGEN

Brancheforeningen for Vask og Tekstiludlejning
og Arbejdsgiverforeningen for Danske Vaskerier

**Co-funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

Klima & Energi

Hvorfor ændrer klimaet sig?

Jorden har en atmosfære bestående af forskellige gasser, hvor nogle af disse gasser absorberer varmestråling fra Jorden. I stedet for at varmen forsvinder ud i rummet, forbliver den i atmosfæren i længere tid.

Dette fænomen kaldes drivhuseffekten, som er afgørende for alt liv på Jorden. Uden den naturlige drivhuseffekt ville Jorden være omkring 30 grader koldere. Drivhusgasser fungerer som et tæppe, der holder Jorden varm.

For omkring 300 år siden begyndte mennesker at bruge fossile brændstoffer som kul og olie til at producere energi. Når fossile brændstoffer brændes af, frigives kuldioxid, som er en af de drivhusgasser, der bidrager til drivhuseffekten. Med stigende mængder af kuldioxid øges opvarmningen af Jorden hurtigt.

Billede fra [Abigail Lynn](#) on [Unsplash](#)

Du er en del af noget større

Flere og flere virksomheder i vaskeservicebranchen i Skandinavien har som mål at skifte fra fossil til fossilfri energi i deres anlæg.

I 2023 angav hele 42 % af medlemsvirksomhederne i Sveriges Tøjkaseriforening, at de allerede bruger 100 % vedvarende elektricitet i deres produktionsanlæg. Flere medlemsvirksomheder producerer også deres egen strøm i deres anlæg ved hjælp af solceller.

Tekstilserviceindustrien er også på forkant med at udvikle fossilfri distribution af tekstiler.

På baggrund af dette viser tekstilservicebranchen høje ambitioner og mange konkrete eksempler, der tilsammen bidrager til at nå europæiske og internationale klimamål.

Hvad sker der, når klimaet ændrer sig?

Når klimaet ændrer sig, smelter gletsjere, nedbørsmønstre ændres, og temperaturerne i havene stiger, hvilket påvirker vindforhold og havlevende liv. Vi oplever allerede øget tørke i visse områder og kraftige regnskyl i andre områder. Mange millioner mennesker lever i kystområder og ved floder, der vil blive oversvømmet på grund af stigende havniveauer og smeltende gletsjere.

Billeder fra [Unsplash](https://unsplash.com)

Hvordan kan vi reducere udledningen af drivhusgasser fra tekstilserviceindustrien?

75% af de drivhusgasser, der påvirker vores klima, stammer fra energisektoren. Ved at reducere energiforbruget, erstatte fossile brændstoffer med vedvarende energikilder, vælge elektricitet fra bæredygtige kilder og installere solceller kan vi bidrage til at reducere udledningen af drivhusgasser.

Produktionen af tekstiler bidrager også til betydelig udledning af drivhusgasser. Ifølge EU er forbruget af tekstiler den fjerdestørste klimapåvirkning i europæernes forbrugsmønster efter mad, overnatning og transport.

Ved at bruge tekstiler i længere tid, fjerne pletter, udføre reparationer og genbruge stof og fibre til nye produkter i stedet for at smide dem ud, reducerer vi klimapåvirkningen fra tekstilproduktionen. Det er også vigtigt at undgå unødvendig brug af kemikalier, vand og materialer samt genanvende emballage for at mindske klimapåvirkningen fra vores industri.

Billede fra [Unsplash](#)

Etui: Elektriske skinner for hurtigere og mere jævn opladning

Elis på svensk Veddesta er den første i Sverige til at bruge elektriske skinner til hurtigere og mere smidig opladning af el-lastbiler. Tekstilserviceindustrien bidrager til at implementere morgendagens teknologi for at bidrage til reduceret klimabelastning. Læs mere [link](#).

Kemikalier og Vand

Hvorfor bruger vi kemikalier i tekstilserviceindustrien?

Kemikalier anvendes i tekstilserviceindustrien for at fjerne pletter og forlænge tekstilernes levetid. De kan også bidrage til at dræbe bakterer og reducere energiforbruget ved opvarmning af vaskevandet.

Hvad skal vi overveje, når vi håndterer kemikalier?

Kemikalier skal håndteres forsigtigt for at undgå problemer såsom spild eller kontakt med kroppen. Det er vigtigt at have beskyttelsesudstyr, såsom sikkerhedsbriller og handsker, tæt på den person, der håndterer kemikalier.

Der skal også være sikkerhedsdatablade tilgængelige for hvert kemikalie, som beskriver dets egenskaber og retningslinjer i tilfælde af kontakt med kroppen.

For at mindske risikoen for, at kemikalier slipper ud i miljøet, skal de opbevares i trug eller volde, der kan opsamle eventuelle spild. Slangor og tilslutninger skal kontrolleres for skader, der kan forårsage lækage.

Billede fra [Unsplash](#)

Du er en del af noget større

Kemikalier, der anvendes i vaskerier, har egenskaber, der bidrager til effektiv vask og beskyttelse af arbejdstagere i farlige erhverv. Men hvis disse kemikalier ender i miljøet, kan de forårsage problemer.

Renseanlæg er ikke designet til at håndtere miljøfarlige kemikalier. Tværtimod kan disse kemikalier påvirke renseprocesserne negativt, hvilket resulterer i en mindre effektiv rensning af spildevandet, før det når vores have og søer.

Som medarbejder i tekstilserviceindustrien kan du bidrage til en renere miljø ved aldrig at bruge flere eller flere skadelige kemikalier end nødvendigt og sikre, at kemikalier ikke ender i afløbet.

Hvor meget vand bruges der i tekstilserviceindustrien?

Vandforbruget varierer afhængigt af tøjets type og forholdene. Generelt er vandforbruget blevet markant reduceret i de seneste år takket være øget opmærksomhed og forbedrede maskiner.

Ressourceforbrug er et fokusområde for tekstilservicebranchen. I 2023 præsenterede ETSA [en større europæisk undersøgelse](#).

Hvordan kan vi reducere vandforbruget?

Moderne vaskemetoder og maskiner er blevet udviklet for at reducere vandforbruget. Tydelige rutiner og præcision, der minimerer behovet for eftervask af tekstiler, kan også reducere vandforbruget. Nogle vaskerier har også implementeret processer til genbrug af vaskevand.

Case: Cirkulære vandstrømme

Hr Björkmans Entrémattor sparer 14 millioner liter vand, eller seks 50 meter vandbassiner, hvert år takket være en proprietær vandgenbrugsteknologi. Vandgenanvendelse betyder, at vaskevandet renses biologisk og genbruges i næste vask. Vandforbruget hos Hr Björkmans Entrémattor kan således holdes på et lavt niveau på 0.45 liter pr. kilo vasketøj. Læs mere [link.](#)

Hos Elis Tekstilservice i Veddesta har genbrug af rensed vand fra det interne renseanlæg reduceret vandforbruget kraftigt. En fjerdedel af det tidligere udgående vand kan nu genbruges, hvilket også betyder, at energiforbruget reduceres, da behovet for at opvarme indgående koldt vand reduceres. Læs mere [link.](#)

Billede fra [David Becker](#) on [Unsplash](#)

PFAS

PFAS (per- og polyfluoralkylstoffer) er kemikalier, der gør tekstiler vand-, fedt- og smudsafvisende samt brandbestandige. De anvendes i tekstiler, overtøj (f.eks. GoreTex), paraplyer, tasker, telte, måtter, møbelstof, imprægneringsmidler til funktionstøj og personlige værnemidler (PPE) til brandmænd og svejsere.

Ifølge EU's kemikaliemyndighed produceres der omkring 92,000 tons PFAS om året til brug i tekstiler.

Hvorfor er PFAS skadeligt?

PFAS kan "lække" under vask og brug og udledes i miljøet. Emissionerne fra tekstiler udgør ca. 23,000 tons om året. PFAS nedbrydes ikke i miljøet og spredes globalt via nedbør. PFAS er blevet fundet i både pingviner på Sydpolen og isbjørne på Nordpolen. Desværre samles mængden af PFAS i dyr og mennesker over tid og kan forårsage kræft.

For at mindske spredningen af PFAS indføres der love, der begrænser deres anvendelse i tekstiler. Der forskes også i alternative produkter, der kan have de samme positive egenskaber som PFAS uden at være skadelige for mennesker og miljø.

Billede fra: [Craig Whitehead](#) on [Unsplash](#)

Du er en del af noget større

Adgang til rent vand er ikke en selvfølge i mange dele af verden, herunder visse områder i Sverige og Danmark.

I 2021 var der vandingsforbud i 43 svenske kommuner, og yderligere 21 kommuner opfordrede til vandbesparelse. Dette viser, at selv i lande som Sverige er det ikke muligt at tage rent vand fra hanen hver dag året rundt.

Moderne vaskemaskiner i tekstilservicebranchen er designet til at minimere vandforbruget. Du, som arbejder i tekstilservicebranchen, bidrager hver dag til at reducere vandforbruget i samfundet.

Billede: [Unsplash](#)

Cirkularitet & affald

Hvordan påvirker tekstilproduktion vores miljø?

Tekstilproduktion har en negativ indvirkning på miljøet på flere måder. Det indebærer stor brug af jord til produktion af biologiske fibre som bomuld eller cellulose samt anvendelse af fossiler til produktion af syntetiske fibre. Desuden er der transport og brug af energi og kemikalier i tekstilfabrikker. På verdensplan står tekstilproduktion for en tredjedel af vandforbruget og arealanvendelsen. Farvning og efterbehandling af tekstiler bidrager til omkring 20 % af den globale forurening af rent vand. Derfor er det meget vigtigt at forlænge tekstilers levetid for at beskytte miljøet.

Hvordan bidrager tekstilserviceindustri en til cirkularitet?

I tekstilservicebranchen bruges tekstiler effektivt ved at vaske dem skånsomt, reparere dem om nødvendigt og returnere dem til kunden mange gange. Flere og flere vaskerier tilbyder i dag cirkulære løsninger til tekstiler, der ikke længere kan returneres til kunderne.

Nogle begreber:

Genbruge: Tekstiler genbruges ved at blive omsyet.

Genbrug: Tekstiler bliver forarbejdet, så fibre i dem kan bruges til at skabe nye tekstiler eller andre produkter.

Bild: [Unsplash](#)

Case: Genbrug af tekstiler

Virksomheder som Stormie Poodle og Resused Remade modtager brugte tekstiler fra forskellige vaskerier og omdanner dem til nye tekstiler. De laver for eksempel stoftasker, badekåber, toiletartikler og hårbånd af sengetøj og badehåndklæder.

Du er en del af noget større

Hver europæer smider årligt 11 kg tekstiler ud. Ved at sikre skånsom vask, effektiv pletfjernelse og reparationer, der forlænger tekstilers levetid, er du med til at reducere mængden af tekstiler, der ender som affald.

Du bidrager også ved at håndtere affald korrekt, så det kan genbruges og genanvendes.

Billede: [Unsplash](#)

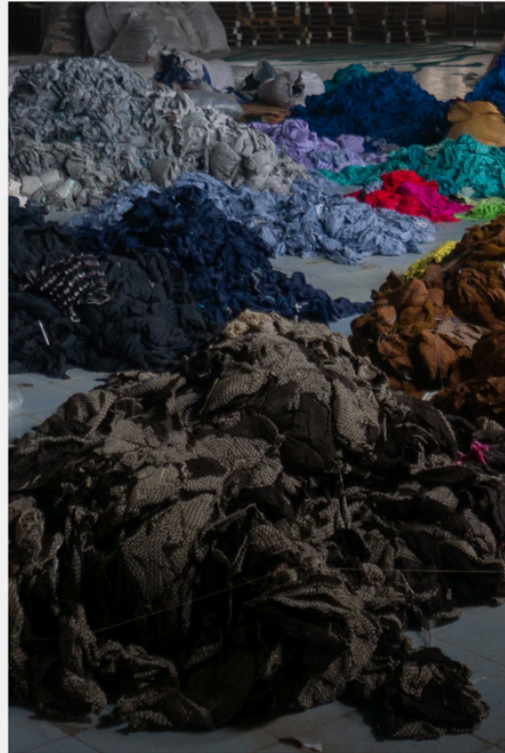

Foto av [Dmitry Ganin på Unsplash](#)

I industrien arbejder man konstant på at udvikle teknikker til at udtrække fibre fra tekstiler og bruge dem til at skabe nye tekstiler. Vaskerier spiller en vigtig rolle i at sortere udtjente tekstiler i forskellige fraktioner baseret på, hvordan de kan genbruges eller genanvendes, og de samarbejder med aktører, der kan håndtere materialet på bedst mulig vis.

Det er også vigtigt at sikre, at nye tekstiler kan genbruges eller genanvendes, når de kasseres. Dette kan opnås gennem materialevalg eller ved at gøre det nemt at fjerne logo, tryk, sortimentsbredde og detaljer til genbrug/genanvendelse.

Case: Farver der forsvinder

En almindelig årsag til, at tekstiler ikke kan genbruges, er, at de har firmanavne trykt på brystet eller ryggen. Dette gælder for eksempel profilkædning eller arbejdstøj, der bruges af regioner og kommuner.

I 2020 modtog Vividye Textillas bæredygtighedslegat for en innovativ teknologi, hvor tryk på tekstiler kan vaskes væk. På den måde kan tryk på tekstiler, der har været brugt i en organisation, vaskes væk, så de kan bruges af andre organisationer eller af private. Læs mere [link](#).

Endelig er det vigtigt, at vaskerier efterspørger produkter, der er skabt cirkulært ved at genbruge og genanvende tekstiler og markedsføre sådanne muligheder over for kunderne.

Case: Textilia Upcy

Hos Textilia går alle brugte tekstiler til deres cirkulære initiativ Textilia Upcy. Tøjet er redesignet på en måde, hvor huller, der ikke kan repareres, eller pletter, der ikke kan vaskes, adskilles fra hele og rene dele. Delene er redesignet til nye tekstiler og kan bringes ind som et supplement til eksisterende lager, erstatningsvarer eller som helt nye varer. 2.000 bluser kan laves af sribede dynebetræk fra et hospital, og køkkenfrakker kan fremstilles af restaurantduge. Læs mere [link](#).

Case: Cirkulære samarbejder

Södra har udviklet processer til at genbruge tekstilfibre på industriel skala.

I sin verdensunike OnceMore-teknologi kan skovvirksomheden Södra separere cellulose fra polyester og genbruge materialerne, så de kan bruges til nye tekstiler.

Materialet er brugt i samlinger af blandt andet Lindex. Læs mere [link](#).

Hvordan kan tekstilserviceindustrien bidrage til at reducere affaldsmængden?

Den vigtigste faktor for at minimere spild fra tekstilservice er at reducere mængden af tekstiler, der kasseres, gennem omhyggelig vask, pletfjernelse og reparation. Cirkulær håndtering af kasserede tekstiler gennem genbrug og genanvendelse kommer herefter. Der er også andre fraktioner, der genereres i et vaskeri, som kan genbruges. Emballage skal sorteres i følgende fraktioner til materiale-genanvendelse:

- papir og pap,
- plast,
- metal,
- farvet glas,
- klart glas,
- plastikflasker og metaldåser beregnet til et retursystem
- træ,
- andet emballagemateriale (f.eks. kork, porcelæn, keramik, stof osv.)

Foto: [Zuzanna Szczepańska](#) on [Unsplash](#)

Tomme beholdere til kemikalier skal muligvis håndteres som farligt affald. Det samme gælder ødelagte batterier og elektroniske produkter som printere og computere.

Ved at bruge returemballage kan mængden af affald, der genereres i virksomheden, reduceres. Returemballage skal altid rengøres, før den bruges til rene tekstiler.

Returemballage

Vasketøj skal holdes rent, indtil det tages i brug. Derfor anvendes emballage ofte omkring vaskede tekstiler. Brug af returemballage i stedet for plastik kan være en måde at reducere ressourceforbruget og affaldsmængden.

Arbejdsmiljø

Hvilke arbejdsmiljørisici er der i tekstilservicebranchen?

Arbejdsopgaverne i tekstilservicebranchen kan indebære anstrengende arbejdsstillinger, såsom tunge løft, bøjede eller vrængede arbejdsstillinger, arbejde over skulderhøjde, arbejde under knæhøjde og ensidige bevægelser.

Foto: [Afif Ramdhasuma](#) on [Unsplash](#)

Hvad kan vi gøre for at mindske risikoen for et dårligt arbejdsmiljø?

🇸🇵 Systematisk arbejdsmiljøarbejde, SAM, er grundlaget for alle aktiviteter relateret til arbejdsmiljøet. I henhold til den svenske arbejdsmiljølov skal arbejdsgivere undersøge, vurdere, afhjælpe og følge op på alle forhold og indsatser vedrørende arbejdsmiljø for at forebygge dårligt helbred og ulykker blandt deres ansatte. Risikovurderingen skal dokumenteres skriftligt.

Hvis en medarbejder oplever dårligt helbred eller en arbejdsulykke, og hvis der sker en alvorlig hændelse på arbejdspladsen, skal arbejdsgiveren:

- Undersøge årsagerne, så risikoen for dårligt helbred og ulykker kan forebygges i fremtiden.
- Gennemføre de nødvendige foranstaltninger straks eller så hurtigt som muligt for at forebygge dårligt helbred og arbejdsulykker.
- Træffe de nødvendige foranstaltninger for at opnå et tilfredsstillende arbejdsmiljø. Hvis handlinger ikke implementeres omgående, skal de noteres i en skriftlig handlingsplan, hvor det også fremgår, hvem der har ansvaret for at gennemføre handlingen. Gennemførte foranstaltninger skal kontrolleres.

En vigtig metode til at mindske risikoen for arbejdsskader er rotation mellem forskellige arbejdsopgaver med forskellige belastninger på kroppen.

Arbejdsulykker og arbejdsbetingede sygdomme skal altid anmeldes til [Svensk Arbejdsmiljøstyrelsen](#). Deres statistik viser, at der sker mellem 60 og 80 ulykker årligt i den svenske tekstilservicebranche. Køretøjsulykker, fejltrin, tunge løft og overbelastning er de mest almindelige årsager.

🇩🇰 Arbejdstilsynet er ansvarlig for arbejdspladsvurderinger (WPA). Alle virksomheder med ansatte er forpligtet til at udføre en WPA. WPA er et vigtigt værktøj til at forbedre arbejdsmiljøet og er en obligatorisk proces for at sikre, at virksomheden adresserer og forebygger eventuelle potentielle arbejdsmiljø- og sikkerhedsproblemer. WPA består af følgende nøgleelementer:

1. Kortlægning af virksomhedens arbejdsmiljøforhold og vurdering af eventuelle risici og arbejdsmiljøforhold.
2. Vurdering af faktorer i arbejdsmiljøet, der kan bidrage til sygefravær.
3. Udvikling af en handlingsplan, der skitserer problemerne og specificerer, hvordan og hvornår de skal behandles.
4. Implementering af handleplan og opfølgning for at sikre, at løsningerne får den ønskede effekt.

Læs mere her: [Arbejdsmiljøloven – Læs mere om arbejdsmiljø & arbejdsforhold \(arbejdsmiljoegruppen.dk\)](#)

Du er en del af noget større

Arbejdsulykker og arbejdsrelaterede sygdomme skal altid anmeldes til Arbejdstilsynet. Data viser, at der årligt sker mellem 60 og 80 ulykker i den svenske tekstilservicebranche. Køretøjsulykker, tunge løft og overbelastning er de mest almindelige årsager.

Ved aktivt at bidrage til arbejdsmiljøarbejdet, for eksempel ved at deltage i sikkerhedsrunder eller advare din arbejdsgiver om risici, kan du være med til at reducere antallet af ulykker og arbejdsrelaterede sygdomme i vores branche.

Photo by [Susan Wilkinson](#) on [Unsplash](#)

Hygiejne og kvalitet

Hvilke hygiejnerisici findes der i tekstilserviceindustrien?

I tekstilserviceindustrien er det vigtigt at fjerne pletter, holde tekstilerne friske og mindske risikoen for smittespredning mellem mennesker. Smitsomme stoffer som bakterier, vira og svampe kan forårsage sygdom.

Mange vaskerier modtager tekstiler fra hospitaler, plejehjem og børnehaver, hvor smitsomme stoffer kan være til stede. Vaskeriets opgave er at sikre, at disse smitsomme stoffer forsvinder under vaskeprocessen. Det er også vigtigt, at de ansatte i vaskeriet ikke selv bliver smittet af tekstilerne.

God hygiejne og eliminering af smitsomme stoffer er derfor meget vigtigt - både for de ansatte i vaskeriet og for dem, der bruger de vaskede tekstiler.

Hvordan kan vi bidrage til god hygiejne og mindske smittespredning i samfundet?

God hygiejne opnås gennem følgende:

- Tilpassede faciliteter og logistik inden for vaskeriet
- Gennemtænkte rutiner for personalets arbejdstøj, håndhygiejne og personlige ejendele

- For at opretholde en god kvalitet af vaskede tekstiler skal rene og snavsede tekstiler holdes adskilt i vasketøjet.
- Rene og tørre tekstiler må ikke opbevares i en blandet zone.
- For at undgå at snavset vand sprøjter på rene tekstiler, bør det håndteres på en måde, der sikrer dette. Desuden skal tekstiler, der har rullet på gulvet, vaskes igen.
- For at sikre en god hygiejne i vaskeriet er det vigtigt at opstille tydelige regler, som alle kan læse og følge.
- For at mindske risikoen for at tilsmudse rene tekstiler skal både arbejdstøj og hænder være hygiejniske for de medarbejdere, der arbejder i vaskeriet.
- Medarbejdere, der arbejder i både snavsede og rene områder af vaskeriet, skal enten bære beskyttelsestøj eller skifte tøj ved skift mellem disse områder. Desuden skal arbejdstøjet skiftes dagligt.
- Det er vigtigt at have klare regler og rutiner for desinficering af personlige ejendele som mobiltelefoner, høretelefoner og smykker.

Du er en del af noget større

I julen 2018 opstod der et stort udbrud af VRE (Vancomycin-resistente Enterokokker) på Karolinska Universitetshospital i Stockholm. Bakterien spredte sig til flere andre hospitaler i Sverige, og i alt blev næsten 250 patienter smittet.

Det er afgørende, at tekstiler, der anvendes i plejemiljøer, er fri for smitsomme stoffer for at forebygge lignende udbrud. Du, der arbejder i tekstilservicebranchen, bidrager hver dag ved at følge regler og rutiner for hygiejne på din arbejdsplads.

Billede: [Unsplash](#)

Ikke-forskelsbehandling, inklusion og bidrag til samfundet

Hvad er diskrimination?

Alle mennesker har ret til at blive respekteret for den, de er. Der er syv juridiske grunde til forskelsbehandling/diskrimination:

1. etnicitet
2. køn
3. alder
4. seksuel orientering
5. religion eller anden tro
6. handicap
7. kønsidentitet eller kønsudtryk

At diskriminere en person i et arbejdsmiljø kan være kriminelt.

Hvordan kan tekstilserviceindustrien arbejde mod diskrimination?

Tekstilserviceindustrien tilbyder i mange tilfælde job til mennesker, der er ved at etablere sig i samfundet eller har forskellige former for handicap. Som branche er vi stolte af at bidrage til et sikkert arbejdsmiljø, hvor alle føler sig respekteret og har det godt.

Vi har nultolerance over for diskrimination og opfordrer alle, der føler sig udsat eller ser eller hører om nogen, der bliver udsat, til at tage dette op med deres leder, ombudsmanden eller fagforeningen, så det kan stoppes.

I Sverige skal alle arbejdsgivere med mere end 50 ansatte have en intern whistleblower-funktion siden den 17. december 2023. Medarbejdere, frivillige, praktikanter, konsulenter og aktionærer skal kunne henvende sig til whistleblower-funktionen for at rapportere fejl – uden risiko for repressalier .

Foto: [Nathan Andersson](#) on [Unsplash](#)

Hvorfor er inklusion vigtig?

Alle mennesker skal føle sig inkluderede for at være trygge og have det godt. Hvert år bliver omkring 1,000 mennesker behandlet så dårligt på deres arbejdsplads, at det anmeldes som en arbejdsrelateret skade til det svenske arbejdsmiljø. Omkring 100 mennesker om året frygtes at have det så dårligt, at de begår selvmord.

Voksenmobning findes, og det kan have forfærdelige konsekvenser for offeret og bør aldrig accepteres eller normaliseres.

Case: Case At lære et sprog på arbejdet

Tekstilservicebranchen er en personaleintensiv og vigtig branche, der tilbyder jobmuligheder uden krav om videreuddannelse eller stor erfaring.

Undersøgelser* har vist, at næsten 40 % af de ledige, der er ansat i vaskeribranchen i Sverige, er immigranter fra Asien eller Afrika. Det er markant flere end i andre brancher.

Rapporten bekræfter, at vi som branche er gode til at rekruttere og ansætte folk, der ellers kunne have svært ved at komme ind på arbejdsmarkedet. Vi fokuserer på at udnytte det, folk kan, frem for det, de ikke kan.

Kilde: [Handels Forskningsinstitut 2018:05 Vilka företag bryter udenfor skabet bland utrikesfödda?](#)

Case: Ansætte uden fordomme

Magnus Berger arbejder i IT-afdelingen hos Danish Textilia. Inden han blev ansat, gennemførte han et 10-ugers praktikophold. Magnus har autisme og har brug for et roligt arbejdsmiljø og et mindre team at arbejde i. I løbet af sit praktikophold viste Magnus, at han kan bidrage til forretningen, og han blev straks tilbudt ansættelse.

Introduktionen af Magnus havde et særligt fokus på sociale relationer. I starten havde Magnus en kontaktperson, og det udviklede sig med tiden til en introduktionsmetode, der passer til mennesker med autisme.

Ved at ansætte uden fordomme, lytte og udforske nye måder at introducere nye medarbejdere til organisationen på, kan tekstilservicebranchen give en enorm tryghed og faglig stolthed til mennesker, der ellers ville have svært ved at finde deres plads i arbejdslivet.

<https://www.danskindustri.dk/brancher/di-service/nyheder/nyhedsarkiv/nyheder/XNUMX/XNUMX/Textilia/>

Læs mere [link](#).

Du er en del af noget større

Arbejde er en vigtig vej til integration og en meningsfuld hverdag for mennesker, der er ved at slå rødder i et nyt land.

Elis i Ockebo har samarbejdet med Svenska För Invandrare – SFI. Nyankomne studerende fra forskellige lande blev inviteret til at være i praktik hos Elis, mens de deltog i sprogkurser.

Eleverne fik efterfølgende tilbudt sommerjob hos Elis, og flere af dem fik job efter sommerjobbet. Et tæt samarbejde med kommunen og engagerede vejledere blandt medarbejderne hos Elis Ockelbo i praktik- og sommerjobbet var en af nøglefaktorerne for succes.

Billede: [Unsplash](#)

Værdikæde

Hvad er værdikæden i tekstilserviceindustrien?

I tekstilserviceindustrien består værdikæden af flere trin. Først produceres råvarerne, der bruges til at fremstille tekstiler, såsom bomuld, olie eller træ fra forskellige steder i verden.

Photo by [Karl Wiggers](#) on [Unsplash](#)

Materialerne skal derefter transporteres til fabrikker, ved hjælp af energi og kemikalier til at blive til tekstiler. Dette foregår ofte i flere etaper med mellemtransporter, inden tekstilerne endelig når frem til vaskeriet. Vaskeriet bruger også kemikalier og produkter, der også er produceret af råvarer forskellige steder i verden.

Hele denne proces skaber arbejdspladser og skatteindtægter, men der er også risiko for negativ miljøpåvirkning eller skader på medarbejdere i alle trin.

Hvordan kan tekstilserviceindustrien reducere risikoen for negativ påvirkning af værdikæden?

Ved at få kendskab til alle led i virksomhedens værdikæde kan risici identificeres og udarbejdes handlingsplaner for at minimere dem. Det kan fx være at vælge leverandører i lande, der har klare love og regler om arbejdsmiljø og reduceret miljøbelastning, eller at foretage besøg på stedet for at sikre, at produktionen på fabrikker foregår på en måde, der er forenelig med internationale aftaler om arbejdstagerrettigheder.

Det er vigtigt at opstille klare krav til leverandører om at reducere negativ miljøpåvirkning og sikre et godt arbejdsmiljø og løn for medarbejderne.

Øget cirkularitet kan også være en måde at reducere risici i forsyningskæden på ved at kræve færre råvarer.

Case: Optimering af forsyningskæden

Tekstiler fremstilles ofte langt væk fra Skandinavien. Det er meget svært at have kontrol over, hvad der sker på alle fabrikker og alle mellemtrin. En måde at håndtere dette på er at samarbejde med virksomheder, der har specialiseret sig i at kontrollere, at leverandører lever op til kundernes krav.

En organisation, der udfører sådanne kontroller, er Amfori BSCI (Business Social Compliance Initiative). Deres adfærdskodeks omhandler arbejdsmiljø, nultolerance over for børne- og tvangsarbejde, rimelige arbejdstider og lønninger, retten til at organisere sig i fagforeninger samt miljøbeskyttelse og forretningsetik (f.eks. anti-korruption).

BSCI sørger hvert år for, at der udføres adskillige besøg på stedet hos blandt andet tekstilproducenter på baggrund af deres adfærdskodeks. Leverandørerne er karakteriseret fra A til E. Som kunde kan du bestemme, at dine leverandører skal nå mindst et vist niveau på denne skala.

Læs mere [link](#).

Foto: [Moonstarious projekt](#) on [Unsplash](#)

Foto: [Ibrahim Rifath](#) on [Unsplash](#)

Case: Certificeret forsyningskæde

En effektiv metode til at håndtere kontrol af værdikæden er at anmode om leverandører, der er certificeret i henhold til SA8000 standarden.

SA8000 certificeringen indikerer, at leverandøren har et systematisk og tredjepartscertificeret arbejde for at sikre gode arbejdsforhold.

Nogle eksempler på kravene til certificerede virksomheder omfatter:

- Forbud mod børnearbejde (normalt under 15 år), og certificerede virksomheder skal afsætte ressourcer til uddannelse af børn, der kan miste deres arbejde som følge af certificeringen.
- Arbejdere må ikke tvinges til at aflevere deres identitetsdokumenter eller betale "inds kud" som en betingelse for ansættelse.
- Maksimalt 48 timers arbejdsuge, med mindst én fridag om ugen og en begrænsning på 12 timers overarbejde om ugen, som skal kompenseres med en tillægsbetaling.
- Lønninger skal opfylde alle lovbestemte minimumsstandarder og sikre en indkomst, der er tilstrækkelig til at dække grundlæggende behov samt give en vis fritidsindkomst.

Bolagsstyrning

Begrebet "Governance" handler om ledelse og ansvarlighed i virksomheder. Det handler om, hvordan beslutninger træffes på forskellige niveauer i virksomheden og fordelingen af ansvar mellem den administrerende direktør og bestyrelsen.

I større virksomheder er drift ofte styret af politikker. Politikker er retningslinjer, hvor virksomhedens ledelse eller bestyrelse har besluttet, hvordan forskellige spørgsmål skal håndteres på et overordnet niveau. Medarbejderne kan derefter handle ud fra disse principper uden at skulle tage alle beslutninger op på højeste niveau.

En vigtig type politik er en intern adfærdskodeks. Indholdet kan variere, men det omhandler ofte:

- Nultolerance over for diskrimination
- Forebyggelse af korrupsion, bestikkelse og interessekonflikter
- Sundhed og sikkerhed
- Relationer til konkurrenter
- Principper for leverandørforhold
- Overordnede miljøhensyn
- Håndtering af persondata

Foto: [Brooke Cagle](#) on [Unsplash](#)

Case: Code of Conduct

Elis fremhæver i sin "Group Ethics", hvordan medarbejderne forventes at handle i forskellige situationer. Ud over klare retningslinjer indeholder dokumentet også eksempler på potentielle situationer, som medarbejderne kan stå i, og svar på, hvilken handling der forventes ud fra virksomhedens adfærdskodeks.

Læs mere [link](#).

Whistleblower lovgivning

 I Sverige og Danmark skal alle arbejdsgivere med mere end 50 ansatte have en intern whistleblowerfunktion. Medarbejdere, frivillige, praktikanter, konsulenter og aktionærer skal kunne henvende sig til whistleblower-funktionen for at rapportere fejl – uden risiko for repressalier. Læs mere her: [Whistleblowerordning – hvad betyder det for din virksomhed? – DI \(danskindustri.dk\)](#)

Indberetninger kan for eksempel vedrøre mistanke om korruption, diskrimination, hvidvaskning af penge eller sikkerhedsmangler på arbejdspladsen. Der er ingen begrænsninger for, hvad der kan indberettes via whistleblower-ordningen, og det er altid positivt at bruge systemet, hvis der er mistanke.

Whistleblowere må ikke blive straffet eller udsat for negative konsekvenser som følge af indberetningerne.

Whistleblower-alarmer skal håndteres af særligt udpegede personer eller enheder, der er uafhængige.

 I Sverige er den svenske arbejdsmiljøstyrelse tilsynsmyndighed, der skal sikre, at arbejdsgivere opfylder lovkravene for at etablere interne whistleblowerfunktioner. Læs mere [link](#).

 I Danmark er den danske whistleblowerordning under Datatilsynet tilsynsmyndighed, der skal sikre, at arbejdsgivere opfylder lovkravene til at etablere interne whistleblowerfunktioner. Læs mere på [Den Nationale Whistleblowerordning](#)

Den europæiske grønne aftale

Billede: [Foto af Cheng Chieh Hsu på Unsplash](#)

Den europæiske grønne aftale er en lang række politiske initiativer, der blev lanceret i 2021 for at omdanne EU til en moderne, ressourceeffektiv og konkurrencedygtig økonomi. Ambitionen er ikke at have nogen nettoudledning af drivhusgasser i 2050, samtidig med at det sikres en stærk økonomisk vækst og forbedrede sociale forhold. Flere af initiativerne knyttet til Green Deal vil have en direkte og indirekte effekt på tekstilservicebranchen. Nedenfor kan du finde nogle af de ord eller forkortelser, som du sandsynligvis vil støde på, hvis du arbejder i tekstilservicesektoren.

Photo by [Guillaume Périgois](#) on [Unsplash](#)

CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive):

EU-direktiv om standarder for virksomheders bæredygtighedsrapportering for at opfylde målene for netto-nul-emissioner inden 2050. Rapportering skal ske i overensstemmelse med europæiske bæredygtighedsstandarder (ESRS).

ESRS (Europæiske bæredygtighedsrapporteringsstandarder):

Standard for sammenlignelig, relevant og kvalitativ information om virksomheders påvirkning af mennesker, miljø og klima for at øge gennemsigtighed og sammenlignelighed af bæredygtighedsrapportering.

ESG (Environmental, Social and Governance):

E: "E" handler om reduktion af klimapåvirkning, miljøforurening og ressourceeffektivitet.

S: "S" omhandler ligestilling, menneskerettigheder, arbejdsmiljø og mangfoldighed.

G: "G" fokuserer på virksomhedsledelse, herunder bæredygtighedsrapportering, due diligence, forretningsmodeller, lovgivningsmæssig overholdelse og whistleblowersystemer.

CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence-direktivet):

EU-direktivforslag om at identificere, forebygge, minimere eller stoppe negative effekter på menneskerettigheder eller miljø i virksomheders værdikæde for at fremskynde den grønne omstilling og beskytte menneskerettighederne.

SPI (Sustainable Product Initiative):

EU-initiativ for mere bæredygtige produkter på det europæiske marked, herunder regulering af skadelige kemikalier, forbedret levetid på produkter og forbedret produktinformation. ESPR og DPP er to specifikke forslag under SPI.

DPP (Digital Product Passports):

Bæredygtighedsdata knyttet til hvert produkt for at muliggøre cirkulære produkter og forretningsmodeller. Indeholder unik identifikation og information om produktets bæredygtighed.

ESPR (Ecodesign for Sustainable Product Regulation):

EU-forslag til tilpasning af produkter til klimaneutralitet, ressourceeffektivitet og en cirkulær økonomi for at reducere spild og gøre bæredygtige produkter til normen i EU.

CEAP (EU's handlingsplan for cirkulær økonomi):

EU-plan for at opnå en cirkulær økonomi inden 2050 med initiativer inden for elektronik, batterier, emballage, plast, byggeri, bygninger og fødevarer.

EU-strategi for bæredygtige og cirkulære tekstiler:

EU-strategi for bæredygtighed og cirkularitet i tekstilproduktion og forbrug med fokus på hele tekstilprodukternes livscyklus og tiltag for at mindske negative påvirkninger og øge genbrug og genanvendelse af tekstiler.